

WYTYCZNE
ODNOŚNIE POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE
OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ
WSPÓLFINANSOWANYCH Z FUNDUSZU SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Gospodarki i Pracy
Instytucja Zarządzająca Funduszem Spójności
Sierpień 2005

SPIS TREŚCI

A. Wstęp	3
B. Podstawy prawne.....	3
C. Procedura screening'u	6
D. Zmiany w procedurze OOS wprowadzone ustawą z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw	6
E. „Dzielenie” projektów	13
F. Postępowanie transgraniczne	16
G. Realizacja projektów FS mogących znacząco oddziaływać na gatunki lub siedliska chronione w ramach sieci obszarów NATURA 2000	17
H. Dokumentowanie postępowania OOS na potrzeby wniosku o dofinansowanie z Funduszu Spójności.....	20
Aneks I – graficzny schemat procedury „screeningu”	23

A. Wstęp

1. Niniejsze Wytyczne uwzględniają stan prawny po wejściu w życie ustawy z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw, której większość przepisów weszła w życie w dniu 28 lipca 2005 r.¹
2. Wytyczne mają stanowić pomoc dla Beneficjentów FS w zakresie szczegółowych kwestii związanych z prowadzeniem postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko (OOS) dla projektów współfinansowanych z Funduszu Spójności.

Wytyczne mają także na celu wyeliminowanie ewentualnych błędów, które mogą powstać w procedurze OOS wynikających z niewłaściwego stosowania prawa przez Beneficjentów lub organy ochrony środowiska stwarzających zagrożenie dla realizacji projektów Funduszu Spójności.

3. Ochrona środowiska odgrywa coraz większą rolę wśród polityk Wspólnot Europejskich i Komisja Europejska przywiązuje ogromną wagę do prawidłowego przeprowadzenia postępowania OOS dla projektów współfinansowanych z instrumentów polityki strukturalnej. Z tego względu, biorąc także pod uwagę skalę projektów Funduszu Spójności i wielkość środków finansowych przekazywanych przez WE z tego instrumentu, Beneficjenci powinni zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe wypełnienie wymogów związanych z postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Jeżeli nie zostanie wykazane, że postępowanie OOS zostało przeprowadzone zgodnie z wymogami prawa wspólnotowego, może to skutkować odrzuceniem projektu przez KE ze względów środowiskowych.
4. W związku z pkt. 3 Wytycznych, zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej, Instytucja Zarządzająca FS nie będzie akceptować wniosków o dofinansowanie projektów, w stosunku do których nie zostało zakończone postępowanie OOS (wydane odpowiednie decyzje).

B. Podstawy prawne

5. Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym, postępowanie OOS stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. W kontekście inwestycji realizowanych w ramach obszarów interwencji Funduszu Spójności, kwestie te regulują następujące akty prawa wspólnotowego i krajowego:
  - 1) dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. nr 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko² (dalej: Dyrektywa OOS),
  - 2) dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin³ (dalej: Dyrektywa Siedliskowa),
  - 3) dyrektywa Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków⁴ (dalej: Dyrektywa Ptasia),
  - 4) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁵ (dalej: UPOś),

---

¹ Dz. U. Nr 113, poz. 954, większość przepisów ustawy wchodzi w życie w dniu 28 lipca 2005 r.,

² Dz. Urz. WE L 175 z 5.7.1985 z późn. zm.,

³ Dz. Urz. WE L 206 z 22.7.1992 z późn. zm.,

⁴ Dz. Urz. WE L 103 z 25.4.1979 z późn. zm.,

⁵ Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.

- 5) rozporządzenie Rady Ministrów dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko⁶ zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 maja 2005 r.⁷(dalej: Rozporządzenie OOS),
- 6) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁸ (dalej UoP),
- 7) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,⁹
- 8) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,¹⁰
- 9) ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,¹¹
- 10) ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,¹²
- 11) ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,¹³
- 12) ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych¹⁴ (dalej: Spec-Ustawa),
- 13) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁵ (dalej: Kpa).

Zgodność przedsięwzięcia z wymogami prawa wspólnotowego w zakresie OOS

6. Komisja Europejska analizując wniosek o dofinansowanie z FS ocenia, czy zostały uwzględnione wszystkie elementy OOS wymagane przez Dyrektywę OOS, Dyrektywę Siedliskową i Dyrektywę Ptasią:
  - 1) czy została przeprowadzona procedura tzw. „*screeningu*” (zob. pkt. C) przez odpowiednie organy,
  - 2) czy treść raportu OOS odpowiada wymogom określonym w art. 5(3) Dyrektywy OOS, o ile raport OOS był wymagany,
  - 3) czy planowane przedsięwzięcie zostało skonsultowane z właściwymi organami ochrony środowiska – art. 6(1) Dyrektywy OOS,
  - 4) czy konsultacje ze społeczeństwem zostały przeprowadzone zgodnie z art. 6(2) – 6(6) Dyrektywy OOS, o ile były one wymagane,
  - 5) czy przeprowadzono postępowanie OOS w kontekście transgranicznym, o ile było ono wymagane – art. 7 Dyrektywy OOS,
  - 6) wskazanie przez organ wydający decyzję w sprawie przedsięwzięcia, w jaki sposób uwagi i informacje, o których mowa w pkt. 3) i 4) zgromadzone w toku postępowania zostały uwzględnione przy wydawaniu tej decyzji, bądź informacja o braku uwag lub wniosków – art. 8 i 9 Dyrektywy OOS,

⁶ Dz. U. Nr 257, poz. 2573,

⁷ Dz. U. Nr 92, poz. 769, weszło w życie w dniu 8 czerwca 2005 r.,

⁸ Dz. U. Nr 92, poz. 880,

⁹ Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.,

¹⁰ Tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.,

¹¹ Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.,

¹² Tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 z późn. zm.,

¹³ Tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 110, poz. 1192 z późn. zm.,

¹⁴ Dz. U. Nr 80, poz. 721),

¹⁵ Tekst jedn. Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.

- 7) wskazanie, czy przedsięwzięcie może oddziaływać znacząco na gatunki i siedliska chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i czy w związku z możliwością znaczącego oddziaływania zostało przeprowadzone stosowne postępowanie zgodnie z art. 6(3) Dyrektywy Siedliskowej.

Brak któregokolwiek z ww. elementów może spowodować odrzucenie projektu!

Podział przedsięwzięć do sporządzenia raportu OOS

7. Zgodnie z art. 4(1) Dyrektywy OOS projekty określone w jej Aneksie I podlegają obowiązkowemu obowiązkowi przeprowadzenia postępowania OOS. Odpowiednikiem przedmiotowego przepisu w prawie polskim jest art. 51 ust. 1 pkt 1 UPoś. Szczegółowa lista przedsięwzięć podlegających z mocy prawa obowiązkowi sporządzenia raportu została określona w §2 Rozporządzenia OOS. Są to tzw. **przedsięwzięcia z grupy I**.
8. Zgodnie z art. 4(2) Dyrektywy OOS, w stosunku do przedsięwzięć określonych w jej Aneksie II, należy dokonać indywidualnej oceny, czy należy przeprowadzić postępowanie OOS. Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 UPoś przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą wymagać sporządzenia raportu OOS. Właściwy organ administracji, w procesie „*screeningu*” powinien, na podstawie informacji o planowanym przedsięwzięciu dołączonych do wniosku, których zakres określa art. 49 ust. 3 UPoś, oraz po zasięgnięciu opinii właściwego organu ochrony środowiska i organu inspekcji sanitarnej dokonać oceny, w oparciu o kryteria określone w §5 Rozporządzenia OOS i w razie konieczności stwierdzić, w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie, obowiązek sporządzenia raportu wraz z określeniem jego zakresu (tzw. „*scoping*”) (art. 51 ust. 2 UPoś). Są to tzw. **przedsięwzięcia z grupy II**.
9. UWAGA! Po wejściu w życie przepisów nowelizujących UPoś (tj. 28 lipca 2005 r.), postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przeprowadza się również dla **III grupy przedsięwzięć**, do których zaliczone są inwestycje mogące znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000, nie będące przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko wymienionymi w rozporządzeniu OOS (art. 46 ust 1 pkt 2 Poś)
10. Zakres raportu OOS, który Beneficjenci FS muszą (przedsięwzięcia z grupy I) bądź mogą (przedsięwzięcia z grupy II) przedstawić organowi, został określony w art. 52 UPoś, który transponuje do ustawodawstwa polskiego wymagania określone w art. 5(3) oraz Aneksie IV Dyrektywy OOS.

Zagrożenia wynikające z nieprawidłowego przeprowadzenia postępowania OOS

11. Należy podkreślić, iż rzetelne przygotowanie raportu OOS (o ile jest on wymagany), a następnie prawidłowe przeprowadzenie postępowania OOS przez organ ma na celu zminimalizowanie zagrożeń w realizacji projektu wynikających z możliwości:
  - 1) zaskarżenia decyzji przez strony postępowania,
  - 2) niedoszacowania kosztów, które Beneficjent będzie musiał ponieść w związku z wdrażaniem rozwiązań minimalizujących lub kompensujących oddziaływanie projektu na środowisko,

- 3) zakwestionowania wyników postępowania OOŚ przez krajowe instytucje systemu Funduszu Spójności lub Komisję Europejską i w konsekwencji odrzucenia wniosku o dofinansowanie z FS.
12. W celu zminimalizowania powyższych ryzyk wskazanych w pkt. 11 Wytycznych, zaleca się Beneficjentom FS:
- 1) rzetelne przygotowanie danych wstępnych o planowanym przedsięwzięciu, zgodnie z art. 49 ust. 3 UPoś, które są składane razem z wnioskiem o wydanie decyzji, dla przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu OOŚ jest fakultatywne (przedsięwzięcia z grupy II),
  - 2) dla przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu OOŚ jest obligatoryjne (przedsięwzięcia z grupy I), występowanie, w miarę potrzeby, z zapytaniem o zakres raportu w trybie art. 49 ust. 1 UPoś w szczególności tam, gdzie realizacja przedsięwzięcia może wiązać się ze znaczącym oddziaływaniem na obszary Natura 2000 (uwaga: w przypadku możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego wniesienie takiego zapytania jest obligatoryjne),
  - 3) w przypadku gdy raport OOŚ jest wymagany, sporządzenie go w sposób wyczerpujący, w oparciu o rzetelne dane, zgodnie ze wszystkimi wymogami prawa krajowego i wspólnotowego oraz wytycznymi i innymi dokumentami instytucji systemu Funduszu Spójności,
  - 4) wykorzystywanie wszelkich uprawnień strony jakie przysługują im na podstawie UPoś oraz Kpa. Na podstawie art. 9 Kpa, organy administracji publicznej są zobowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego.

C. Procedura screening'u

13. Kwalifikowanie przedsięwzięć do sporządzania raportu OOŚ, tzw. „*screening*” jest etapem postępowania OOŚ, w którym organ dokonuje oceny, czy w stosunku do danego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko należącego do **grupy II** wymagane jest sporządzenie raportu OOŚ. Organ ochrony środowiska stwierdza obowiązek sporządzenia raportu OOŚ lub brak takiego obowiązku w formie postanowienia.
14. W odniesieniu do projektów w zakresie dróg krajowych realizacja każdego projektu wymaga przygotowania raportu OOŚ, wtedy, gdy procedura została wszczęta przed dniem wejścia w życie nowelizacji UPoś (tj. 28 lipca 2005 r.). Jeśli wniosek o wydanie decyzji dla drogi krajowej został złożony po 28 lipca 2005 r., wówczas postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko będzie zgodne z UPoś, a przedsięwzięcie kwalifikuje się wg rozporządzenia OOŚ.

D. Zmiany w procedurze OOŚ wprowadzone ustawą z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

15. Ustawa z dnia 18 maja 2005 r. wprowadza zasadniczą zmianę w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Zgodnie z nowym

brzmieniem art. 46 ust. 1 UPOś, realizacja planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko (wymienionego w rozporządzeniu OOS) lub inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, nie będącej przedsięwzięciem mogąącym znacząco oddziaływać na środowisko, jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „**decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach**”. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, które dla tego samego przedsięwzięcia przeprowadza się jednokrotnie.

16. Głównym zamierzeniem wprowadzenia ww. decyzji było jej oderwanie od tzw. decyzji inwestycyjnych (decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o pozwoleniu na budowę), co umożliwi inwestorom przeprowadzenie postępowania OOS na dogodnym dla nich etapie realizacji przedsięwzięcia, jednakże w każdym razie przed uzyskaniem jednej z decyzji bądź dokonaniem zgłoszenia wskazanych w pkt. 17.
17. Beneficjenci FS będą zobowiązani do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed uzyskaniem decyzji:
  - 1) o pozwoleniu na budowę, o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz o pozwoleniu na wzniesienie robót budowlanych,
  - 2) pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych,
  - 3) decyzji ustalającej warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych,
  - 4) ustaleniu lokalizacji autostrady,
  - 5) ustaleniu lokalizacji drogi krajowej,a także przed
  - 6) dokonaniem zgłoszenia na prowadzenie robót budowlanych lub zmianę sposobu użytkowania, jeśli zgłoszenie dotyczy przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub inwestycji mogącej oddziaływać na obszar Natura 2000 (art. 46 ust 4a UPOś).
18. Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach należy dołączyć do wniosku o wydanie ww. decyzji lub zgłoszenia. Jednocześnie należy wskazać, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest ważna przez **2 lata** – w tym terminie powinien zostać złożony wniosek o wydanie decyzji wymienionych w pkt 1) - 5) powyżej lub zgłoszenia, o którym mowa w pkt 6). Jeśli realizacja planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko przebiega etapowo oraz nie zmieniły się warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – termin ten może zostać wydłużony o dwa lata.

Wskazane powyżej wymagania oraz termin obowiązywania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odnoszą się również do ww. zgłoszenia prowadzenia robót budowlanych lub zmiany sposobu użytkowania.

Udział organizacji ekologicznych

19. Przepisy UPOś przewidują następujące formy udziału organizacji ekologicznych w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska:

- 1) w ramach konsultacji społecznych – każda organizacja, bez względu na swoje cele i miejsce działania, ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu prowadzonym z udziałem społeczeństwa (art. 31 UPOś);
- 2) na prawach strony – na podstawie art. 33 UPOś, który stanowi, że w postępowaniu w sprawie OOS na prawach strony mogą wziąć udział jedynie te organizacje ekologiczne, które złożyły uwagi lub wnioski w ramach konsultacji społecznych oraz które uzasadnią to miejscem swojego działania.

Uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

20. Zgodnie z wymogami Dyrektywy OOS, Komisja Europejska przywiązuje dużą wagę do uzasadnienia motywów danego rozstrzygnięcia i odniesienia się przez organ do wszelkich aspektów zgromadzonego w sprawie materiału. Z tego względu, zaleca się Beneficjentom FS zwracanie szczególnej uwagi na przebieg postępowania administracyjnego i domaganie się, aby w uzasadnieniu podjętej decyzji było zawarte odniesienie do **wszystkich** uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa, a także ustosunkowanie się do **wszystkich** stanowisk organów zaangażowanych w postępowaniu. Sytuacja, w której organy opiniujące konieczność sporządzenia raportu zajmują sprzeczne stanowiska, natomiast organ wydający postanowienie nie odnosi się do tego faktu w uzasadnieniu, lub gdy brakuje w uzasadnieniu do decyzji informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, stanowi naruszenie przepisów postępowania administracyjnego. Powoduje to niebezpieczeństwo zakwestionowania wyników postępowania OOS przez inne strony, instytucje systemu Funduszu Spójności lub Komisję Europejską i w związku z tym zagrożenia realizacji projektu.
21. W związku z powyższym, zaleca się Beneficjentom FS, aby w celu realizacji przez organy ochrony środowiska wskazanych obowiązków, powoływali się na następujące przepisy prawa:
  - 1) art. 107 § 3 Kpa stanowiący, iż uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej natomiast uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa;
  - 2) art. 56 ust. 7 i 8 UPOś, zgodnie z którymi uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów Kpa, powinno zawierać informacje o sposobie wykorzystania uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa oraz informacje dotyczące konieczności wykonania analizy porealizacyjnej.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach a inne decyzje wydawane w procesie inwestycyjnym

22. Zgodnie z art. 56 ust. 9 UPOś, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organ wydający decyzje wskazane w pkt. 17 Wytucznych. W obecnym stanie prawnym nie ma konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed decyzją ustalającą warunki zabudowy lub decyzją ustalającą lokalizację inwestycji celu publicznego. Jednakże biorąc pod uwagę, że zarówno decyzja o warunkach zabudowy, lokalizacyjna, jak i decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organ wydający pozwolenie na budowę, obie decyzje nie mogą być ze sobą sprzeczne. Z jednej strony, biorąc pod uwagę fakt, że w ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na

środowisko organ przeprowadza analizę wariantów przedsięwzięcia, wydaje się, że jego lokalizacja (warunki zabudowy) nie może być przesądzona. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę, że decyzja o warunkach zabudowy zastępuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach musi być zgodna z planem, wskazane byłoby przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko powinno zostać przeprowadzone po ustaleniu warunków zabudowy. Niezależnie od relacji obu ww. decyzji, z przepisów UPOś wynika, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach musi być dołączana do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę.

Przepisy przejściowe

23. Zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 maja 2005 r., do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

- 1) wszczętych, a niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, a także
- 2) dla dróg krajowych, dla których przed dniem wejścia w życie ww. ustawy zostały wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji drogi, a nie zostały wydane decyzje o pozwoleniu na budowę

przepisy dotychczasowe stosuje się na wniosek uprawnionego podmiotu

24. Z powyższego wynika, że jeżeli Beneficjent FS złożył wniosek o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę przed 28 lipca 2005 r. (oraz wniosek o stosowanie dotychczasowych przepisów najwcześniej w dniu 28 lipca 2005 r.) nie będzie musiał uzyskiwać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (pod warunkiem, że postępowanie OOS spełnia wymogi prawa wspólnotowego oraz zostało przeprowadzone z uwzględnieniem Wytycznych obowiązujących w odniesieniu do starych przepisów – wersja czerwiec 2005 r.).

25. W tym kontekście należy wskazać, że możliwa jest sytuacja, w której Beneficjenci FS posiadający decyzje lokalizacyjne wydane na podstawie przepisów sprzed nowelizacji, przed wydaniem których zostało przeprowadzone postępowanie OOS wypełniające warunki określone Dyrektywą OOS, będą w stanie wykazać Komisji Europejskiej, że wymogi wspólnotowe w zakresie oceny oddziaływania na środowisko zostały uwzględnione na tym etapie. Jednak niezależnie od tego i tak będą musieli uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

26. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. UPOś dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000, dla których uzyskano ostateczne decyzje inwestycyjne (tj. m.in. wymienione w pkt. 17 Wytycznych oraz decyzję o warunkach zabudowy lub decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego), należy uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Należy jednakże zauważyć, że nie każde przedsięwzięcie posiadające pozwolenie na budowę wydane bez uprzedniego przeprowadzenia postępowania OOS będzie znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000. Przepis art. 10 ww. ustawy narzuca konieczność uzyskania decyzji środowiskowych tylko w tych przypadkach, gdzie istnieje podejrzenie pogorszenia stanu siedlisk i gatunków chronionych w ramach Natury 2000.

Tym samym, w przypadku większości inwestycji art. 10 ww. ustawy nie będzie miał zastosowania. Nie będzie on dotyczył:

- 1) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zostało przeprowadzone wg zasad dotychczasowych (obejmuje ono konieczność zbadania wpływu na cenne gatunki siedliska), jak również
- 2) inwestycji, które także zgodnie z nowymi przepisami nie będą miały znaczącego oddziaływania na przedmiotowe obszary.

27. W przypadkach, w których znaczące oddziaływanie na obszary Natura 2000 zostanie potwierdzone w wyniku przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 10 ww. nowelizacji, wydane decyzje będą wymagać zmiany w trybie art. 155 Kpa. Jednakże należy wyraźnie zaznaczyć, że uchylenie bądź zmiana decyzji (np. pozwolenia na budowę) będzie następować jedynie w przypadku, gdy będzie ona sprzeczna z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.

Organy właściwe

28. W kontekście inwestycji realizowanych z Funduszu Spójności, zgodnie z art. 46a ust. 7 UPOś organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest:

- 1) **wojewoda** – dla przedsięwzięć, należących do **grupy I**, m. in. takich jak:
  - a) drogi,
  - b) linie kolejowe,
  - c) sztuczne zbiorniki wodne.

oraz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko realizowanych na:

- d) terenach zamkniętych,
- e) obszarach morskich.

Dla przedsięwzięć liniowych (m.in. dróg i linii kolejowych) decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje się dla całego przedsięwzięcia realizowanego w granicach jednego województwa (art. 46 ust. 1a zd. ost. UPOś).

- 2) **wójt, burmistrz, prezydent miasta** – dla pozostałych przedsięwzięć, które mogą otrzymać dofinansowanie z Funduszu Spójności.
Jeżeli przedsięwzięcie wykracza poza obszar jednej gminy, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje organ, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie – w porozumieniu z pozostałymi zainteresowanymi organami.

Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

29. Postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się **na wniosek** podmiotu podejmującego się realizacji przedsięwzięcia (Beneficjenta FS). Do wniosku należy dołączyć:

- 1) poświadczoną przez właściwy organ **kopię mapy ewidencyjnej** z zaznaczonym przebiegiem granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,

2) dla projektów z **tzw. grupy I:**

Raport OOS

Zapytanie o zakres raportu

Przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaleca się Beneficjentom FS występowanie, w razie potrzeby, do organu właściwego do wydania decyzji z **zapytaniem o określenie zakresu raportu** w trybie art. 49 ust. 1 UPoś, w szczególności w przypadku możliwości znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000.

Zgodnie z art. 49 ust. 1a wystąpienie z zapytaniem dla przedsięwzięć grupy I jest **obligatoryjne** jeżeli przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Do zapytania należy dołączyć informacje o planowanym przedsięwzięciu, zawierające w szczególności dane wskazane w art. 49 ust. 3 UPoś, tj. dotyczące:

- a) rodzaju, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia,
- b) powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowego sposobu ich wykorzystania i pokrycia szatą roślinną,
- c) rodzaju technologii,
- d) ewentualnych wariantach przedsięwzięcia,
- e) przewidywanej ilości wykorzystywanej wody i innych wykorzystywanych surowców, materiałów, paliw oraz energii,
- f) rozwiązań chroniących środowisko,
- g) rodzajów i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko,
- h) możliwego transgranicznego oddziaływaniu na środowisko,
- i) obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania na środowisko.

W razie wystąpienia z zapytaniem o zakres raportu, właściwy organ wydaje **postanowienie ustalające zakres raportu**. Na postanowienie przysługuje stronom zażalenie. Postanowienie wydaje po zasięgnięciu opinii:

- a) **wojewody** oraz **państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego**,
- b) w przypadku dróg oraz linii kolejowych - **ministra właściwego do spraw środowiska** oraz **państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego**.

3) dla projektów z **tzw. grupy II:**

Informacje określone w art. 49 ust. 3 UPoś (jak w pkt 2 lit. a)-i) powyżej). Są one podstawą dla organu ochrony środowiska do wydania (w procesie *screeningu*) **postanowienia:**

- a) stwierdzającego obowiązek sporządzenia raportu i określającego jego zakres lub
- b) stwierdzającego brak obowiązku sporządzenia raportu.

Na ww. postanowienia przysługuje stronom zażalenie.

Przed wydaniem jednego z ww. postanowień organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest zobowiązany uzyskać **opinie:**

- a) **starosty** oraz

- b) **państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.**
- 4) w przypadku:
  - a) dróg,
  - b) linii kolejowych,
  - c) sztucznych zbiorników wodnych, z tzw. grupy I oraz przedsięwzięć:
  - d) realizowanych na terenach zamkniętych,
  - e) realizowanych na terenach morskich- **wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**, jeżeli plan ten został uchwalony.

Uzgodnienia z organami ochrony środowiska

30. Zgodnie z art. 48 ust. 2 UPOś organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach po uzgodnieniu z właściwymi organami prowadzonym w trybie art. 106 Kpa. Organami uzgadniającymi wydanie decyzji są:
- 1) dla przedsięwzięć z tzw. **I grupy**
    - a) **wojewoda** oraz
    - b) **państwowy wojewódzki inspektor sanitarny,**
  - 2) dla przedsięwzięć z tzw. **II grupy**
    - a) **starosta** oraz
    - b) **państwowy powiatowy inspektor sanitarny,**
  - 3) dla przedsięwzięć **drogowych i kolejowych należących do tzw. I grupy**
    - a) **minister właściwy do spraw środowiska** oraz
    - b) **państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.**
  - 4) dla przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie są bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynikają z tej ochrony:
    - a) będących przedsięwzięciami z I lub II grupy
      - **wojewoda**, a na obszarach morskich z **dyrektor urzędu morskiego**, oraz
      - odpowiednio – **państwowy wojewódzki inspektor sanitarny (I grupa)** lub **państwowy powiatowy inspektor sanitarny (II grupa)**,
    - b) będących przedsięwzięciami należącymi do tzw. **III grupy** (art. 51 ust. 1 pkt 3 UPOś)
      - **wojewoda**, a na obszarach morskich - **dyrektor urzędu morskiego.**
31. Wydanie decyzji bez uzyskania wymaganych prawem stanowisk innych organów jest przesłanką do:
- 1) wniesienia odwołania od decyzji przez strony postępowania,
  - 2) stwierdzenia nieważności decyzji na podstawie 156 §1 pkt 7 Kpa w związku z art. 11 UPOś. Postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności wszczyna się z urzędu lub na żądanie strony.

Projekty nie wymagające uzyskania decyzji (podlegające zgłoszeniu)

32. Zgodnie z art. 29 ust. 2 pkt. 12 ustawy Prawo budowlane, pozwolenia na budowę nie wymaga wykonywanie robót budowlanych polegających m.in. na: „*przebudowie i remoncie dróg, torów i urządzeń kolejowych*”. W takim przypadku prowadzenie robót budowlanych jest możliwe na podstawie zgłoszenia właściwemu organowi (art. 30 ust. 1 ustawy Prawo budowlane).
33. Zgodnie z nowym art. 46 ust. 4a UPOś wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem – dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z I lub II grupy) oraz dla innych inwestycji, jeżeli mogą one znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000 (z III grupy) - zgłoszenia wykonywania robót budowlanych raz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. Rozwiązanie to zostało wprowadzone w celu wypełnienia wymogów Dyrektywy OOS i umożliwienia Beneficjentom instrumentów strukturalnych przeprowadzenia postępowania OOS w stosunku do projektów określonych w pkt. 32 Wytucznych.

E. „Dzielenie” projektów

34. Zgodnie z Dyrektywą OOS i wynikającymi z jej uregulowań wymaganiami Komisji Europejskiej należy podkreślić, iż prawidłowo przeprowadzone postępowanie OOS powinno wykazać **całościowy wpływ przedsięwzięcia inwestycyjnego na środowisko**. W przypadku przedsięwzięć powiązanych technologicznie niedopuszczalne jest zatem „dzielenie” ich na części i sporządzanie cząstkowych raportów OOS dla poszczególnych elementów przedsięwzięcia, które znajdują się na obszarze właściwości jednego organu administracji właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
35. W kontekście pkt. 34 należy wskazać na postanowienia następujących przepisów prawa polskiego:
- 1) art. 46 ust. 2a UPOś - „*Przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty*”; oraz
  - 2) Art. 32 ust. 1 ustawy Prawo budowlane - „*Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:*
    - 2) *uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów.*”
  - 3) Art. 33 ust. 1 ustawy Prawo budowlane - „*Pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego. W przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem. Jeżeli pozwolenie na budowę dotyczy wybranych obiektów lub zespołu obiektów, inwestor jest obowiązany przedstawić projekt zagospodarowania działki lub terenu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1, dla całego zamierzenia budowlanego.*”
  - 4) §4 Rozporządzenia OOS - „*Parametry tego samego rodzaju, charakteryzujące skalę przedsięwzięcia i odnoszące się do przedsięwzięć tego samego rodzaju położonych na terenie jednego zakładu lub obiektu, istniejących i planowanych, sumuje się*”.
36. Ze względu na skalę projektów współfinansowanych z Funduszu Spójności, w przeważającej większości przypadków, Beneficjent FS będzie zobowiązany uzyskać

więcej niż jedną decyzję o pozwoleniu na budowę dla poszczególnych elementów projektu ubiegającego się o dofinansowanie. Taki przypadek może wystąpić jeśli:

- 1) wydanie decyzji leży w gestii kilku organów administracji ze względu na ich właściwość miejscową lub/i
- 2) w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę dotyczy wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem.

37. Na podstawie przepisów wskazanych w pkt. 35 Wytycznych należy przyjąć, iż niektóre działania (elementy) realizowane w ramach danego projektu (zamierzenia budowlanego) współfinansowanego ze środków z Funduszu Spójności, dla których Beneficjent FS zobowiązany jest uzyskać oddzielne decyzje o pozwoleniu na budowę, mogą być **powiązane technologicznie**. Może zaistnieć sytuacja, że nie wszystkie elementy projektu wymagać będą postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Postępowanie OOŚ dotyczyć będzie tylko tych elementów projektu, które zaliczają się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, i które wymagają wydania określonych decyzji. W raporcie OOŚ przygotowywanym dla niektórych elementów projektu ubiegającego się o dofinansowanie z Funduszu Spójności, powinna znaleźć się informacja, że dane przedsięwzięcie stanowi element większego projektu, wraz z krótką charakterystyką tego projektu (**opisując również te elementy, które nie wymagały przeprowadzenia procedury OOŚ**).

38. W związku z powyższym należy podkreślić, że jeśli Beneficjent FS realizuje projekt należący do grupy I, to będzie musiał uzyskać jedną bądź kilka decyzji środowiskowych, w zależności od rodzaju przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku gdy:

- 1) przedsięwzięcia będą ze sobą powiązane technologicznie i będą planowane na terenie właściwości jednego organu (np. wójta), Beneficjent FS może uzyskać jedną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 2) przedsięwzięcia będą od siebie niezależne (np. oczyszczalnia ścieków i składowisko odpadów), należy uzyskać oddzielne decyzje środowiskowe ponieważ zgodnie z UPOś i Dyrektywą OOŚ postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zakończone decyzją środowiskową dotyczy **jednego, konkretnego** przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.
- 3) jedno przedsięwzięcie należy będzie do grupy I (zawsze wymagającej raportu OOŚ) a inne, nie powiązane technologicznie, należy będzie do grupy II (raport OOŚ na podstawie postanowienia organu), postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko musi być prowadzone oddzielnie, tym samym zostaną wydane oddzielne decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

39. Biorąc powyższe pod uwagę, w celu dokonania całościowej oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko, występując z wnioskiem o wydanie poszczególnych decyzji Beneficjent FS powinien przekazywać raport, który składający się z:

- 1) **części ogólnej**, w której została dokonana analiza łącznego wpływu wszystkich elementów tego projektu na środowisko uwzględniająca ich wzajemne oddziaływanie

– ta część będzie niezmiennym wstępem do raportów przygotowywanych na potrzeby elementów projektu wymagających przeprowadzenia postępowania OOS;

- 2) **części zawierających właściwe raporty OOS** sporządzane przed wydaniem decyzji dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, stanowiących elementy projektu ubiegającego się o dofinansowanie z FS.

40. Jeśli Beneficjent FS realizuje przedsięwzięcie należące do grupy II, występując z wnioskiem o wydanie poszczególnych decyzji załącza informacje o planowanym przedsięwzięciu, o których mowa w art. 49 ust. 3 UPoś uzupełnione o informacje **o całym projekcie**, (przygotowane w sposób analogiczny jak w pkt 39. Na podstawie informacji o planowanym przedsięwzięciu składanych razem z wnioskiem, organ właściwy do wydania decyzji, po zasięgnięciu opinii organu ochrony środowiska oraz organu inspekcji sanitarnej, wydaje postanowienie czy raport OOS ma zostać sporządzony, a jeśli tak, to w jakim zakresie. Również w przypadku przedsięwzięć z grupy II mają zastosowanie wskazówki przedstawione powyżej w pkt. 39.

Dla sieci kanalizacyjnych bądź wodociągowych planowanych na terenie kilku gmin, wójt, na terenie którego gminy znajduje się największa część inwestycji może wydać jedną decyzję środowiskową w porozumieniu z pozostałymi wójtami.

41. W przypadku kiedy zostały już wydane decyzje (w szczególności decyzje o pozwoleniu na budowę wydane przed 1 stycznia 2001 r.), które ze względu na ówczesny stan prawny nie uwzględniają przepisów przytoczonych w pkt. 35, Beneficjent FS powinien:
  - 1) złożyć **wniosek o uchylenie** wcześniejszej decyzji o pozwoleniu na budowę w trybie art. 155 Kpa, w związku z interesem wnioskodawcy, uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, a następnie nową decyzję o pozwoleniu na budowę;
  - 2) jeśli istnieje możliwość znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 należy zastosować art. 10 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. i uzyskać decyzję środowiskową bez uchylania poprzednio wydanych pozwoleń (patrz pkt. 61 wytycznych).

Zmiana decyzji o pozwoleniu na budowę na podstawie ustawy Prawo budowlane

42. W kontekście zmiany prawomocnej decyzji o pozwoleniu na budowę należy wskazać na procedurę umożliwiającą jej zmianę w trybie **art. 36a ustawy Prawo budowlane**. Jeżeli Beneficjent FS zamierza realizować przedsięwzięcie w sposób **istotnie odstępujący od zatwierdzonego projektu budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę** - wówczas powinien wnioskować o zmianę decyzji w trybie art. 36a Prawa budowlanego. Jeżeli pierwotna decyzja obarczona była brakami w zakresie postępowania OOS, umożliwi mu to wypełnienie wszystkich wymogów w tym zakresie poprzez uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w postępowaniu z udziałem społeczeństwa) przed uzyskaniem nowej decyzji o pozwoleniu na budowę. Należy podkreślić, że przesłanka „istotności odstąpienia” jest pozostawiona uznaniu organu administracji, w granicach określonych w art. 36a ust. 5 (tzn. nieistotne odstąpienia nie mogą dotyczyć spraw wymienionych w tym przepisie – jest to katalog zamknięty). Do takiego postępowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 32-35 ustawy Prawo budowlane. Oznacza to np., że nie trzeba ponownie uzgadniać projektu jeżeli zamierzone istotne odstąpienie nie dotyczy problematyki objętej uzgodnieniami.

Powyższe dotyczy legalnie dokonywanych istotnych odstępstw. Samowolne dokonywanie odstępstw w trakcie budowy, bez zmiany pozwolenia na budowę, skutkuje wszczęciem procedury określonej w art. 51 ustawy Prawo budowlane.

Jeżeli w projekcie budowlanym mają zostać wprowadzone jedynie **zmiany nieistotne**, wówczas organ nie będzie miał podstaw do wydania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę, a co za tym idzie, nie będzie możliwości uzupełnienia wymogów KE dot. OOS. Jeżeli zatem Beneficjent FS nie jest pewny czy wprowadzone przez niego zmiany mają charakter istotny, może zwrócić się z zapytaniem, przedstawiając planowane rozwiązania właściwemu organowi, który powinien udzielić odpowiedzi w terminie 14 dni. Nieudzielenie informacji w tym terminie jest równoznaczne z uznaniem planowanego rozwiązania za nieistotne (art. 36a ust. 4). Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy Prawo budowlane organem właściwym do udzielenia odpowiedzi jest powiatowy inspektor nadzoru budowlanego.

F. Postępowanie transgraniczne

43. W przypadku gdyby realizacja przedsięwzięcia mogłaby oddziaływać na terytorium innego Państwa Członkowskiego, zgodnie z art. 7 Dyrektywy OOS, Państwo Członkowskie ma obowiązek przeprowadzenia postępowania transgranicznego.
44. Jednym z elementów informacji o planowanym przedsięwzięciu, które inwestor (Beneficjent FS) jest zobowiązany przedstawić organowi ochrony środowiska w celu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, są dane dotyczące możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko (art. 49 ust. 3 pkt 8 UPOś) – patrz pkt. 29.2) lit. h) Wytycznych. Dla projektów należących do grupy I mogących transgranicznie oddziaływać na środowisko, zgodnie z art. 49 ust. 1a UPOś należy obligatoryjnie wystąpić z zapytaniem o zakres raportu OOS.
45. W przypadku gdy organ przeprowadzający postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko stwierdzi możliwość znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji planowanego przedsięwzięcia, wydaje **postanowienie** o przeprowadzeniu postępowania w tym zakresie. W postanowieniu organ ustala:
  - 1) zakres dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia tego postępowania oraz
  - 2) obowiązek sporządzenia tej dokumentacji przez wnioskodawcę w języku państwa, na terytorium którego może oddziaływać przedsięwzięcie.Na postanowienie służy stronom zażalenie.

Przez dokumentację, o której mowa powyżej, rozumie się informacje zawierające dane, o których mowa w art. 49 ust. 3 UPOś oraz tę część raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, która umożliwi państwu, na terytorium którego planowane przedsięwzięcie może oddziaływać, ocenę możliwego znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

46. Po dostarczeniu przez inwestora (Beneficjenta FS) wymaganej dokumentacji zostaje ona przekazana przez właściwe organy drugiemu Państwu Członkowskiemu, a uwagi złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu OOS oraz wyniki konsultacji, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest zobowiązany do rozpatrzenia. Szczegółowa procedura postępowania transgranicznego została uregulowana w art. 58-70 UPOś.

G. Realizacja projektów FS mogących znacząco oddziaływać na gatunki lub siedliska chronione w ramach sieci obszarów NATURA 2000

Zakres listy obszarów Natura 2000

47. Elementem oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko może być wynikająca z art. 6(3) Dyrektywy Siedliskowej ocena, czy dane przedsięwzięcie może mieć wpływ na obszary sieci Natura 2000 (ochrony dzikich ptaków wyznaczonych zgodnie z Dyrektywą Ptasią lub ochrony dzikiej fauny i flory wyznaczone zgodnie z Dyrektywą Siedliskową). W przeważającej większości przypadków, dokonanie takiej oceny może być elementem ogólnego postępowania OOŚ. W niektórych jednakże przypadkach (np. w sytuacji gdy przedsięwzięcie nie należy ani do grupy I ani grupy II) zgodnie z dyspozycją ww. Dyrektywy, może być wymagane przeprowadzenie oddzielnego postępowania w sprawie oceny wpływu projektu na obszary sieci Natura 2000.
48. W decyzjach Komisji Europejskiej przyznających dofinansowanie dla niektórych projektów Funduszu Spójności został określony warunek, że ocena w sprawie wpływu danego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 powinna dotyczyć nie tylko listy oficjalnej, przekazanej przez stronę polską do Komisji Europejskiej (zawierającej zarówno projektowane obszary siedliskowe jak i obszary ptasie wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000¹⁶), ale również obszarów z tzw. „listy marcowej” lub „listy cieni” (*shadow list*) o szerszym zasięgu, chyba że wyłączenie tych obszarów z listy oficjalnej może być uzasadnione w świetle celów Dyrektywy Ptasiej.
49. Zgodnie z przyjętym przez KE stanowiskiem, potwierdzonym orzeczeniami Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, obszary istotne z punktu widzenia kryteriów określonych w Dyrektywie Siedliskowej, która stosuje się również do obszarów objętych Dyrektywą Ptasią, **są objęte specjalną ochroną do czasu ostatecznego zatwierdzenia przez KE listy krajowej** zgodnie z tzw. „zasadą ostrożności” (*precautionary principle*) wynikającą z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Postępowanie w zakresie oceny wpływu przedsięwzięcia na obszar sieci Natura 2000

50. Zgodnie z art. 27 UoP, wyznaczenie obszarów siedliskowych chronionych w ramach sieci Natura 2000 następuje, po uzgodnieniu z Komisją Europejską, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska. Obecnie nie została jeszcze uzgodniona z Komisją Europejską ostateczna lista obszarów siedliskowych Natura 2000 w Polsce. W odróżnieniu do obszarów siedliskowych, obszary ptasie zostały wyznaczone rozporządzeniem Ministra Środowiska, wskazanym w pkt. 48.
51. Zgodnie z art. 33 ust. 1 UoP, zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zapis ten odnosi się do wszystkich obszarów projektowanych i wyznaczonych, objętych zarówno listą oficjalną jak i tzw. *listą cieni* (*shadow list*, *marcową*) - patrz pkt 47. Ustawa o ochronie przyrody przewiduje w art. 34 możliwość realizacji, pod pewnymi warunkami, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000.

---

¹⁶ Dz. U. Nr 229, poz. 2312

52. Od dnia wejścia w życie znowelizowanych przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. od 28 lipca 2005 r.), w przypadku, kiedy plan lub projekt przedsięwzięcia potencjalnie może oddziaływać bezpośrednio lub pośrednio na stan obszaru sieci Natura 2000 podlega postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w trybie ustawy Prawo ochrony środowiska i wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dotyczy to przedsięwzięć:
- 1) mogących znacząco oddziaływać na środowisko należących do **grupy I** lub **grupy II**, (określonych w art. 51 ust. 1 pkt 1 i 2 UPoś),
  - 2) wszystkich innych inwestycji, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszarów Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony jeśli ich realizacja może znacząco oddziaływać na ten obszar - tzw. **grupa III** (art. 51 ust. 1 pkt 3 UPoś).

W celu umożliwienia Beneficjentom FS wypełnienia warunków, o których mowa w pkt 48 Wytycznych, a także ułatwienia innym inwestorom identyfikacji położenia obszarów Natura 2000, Ministerstwo Środowiska umieściło na stronach internetowych MŚ listy potencjalnych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce¹⁷.

53. W ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko projektu przedsięwzięć, o których mowa w pkt. 52 należy dokonać oceny jego wpływu na obszary Natura 2000.
- 1) w przypadku przedsięwzięć z I grupy lub II grupy, dla których stwierdzono obowiązek sporządzenia raportu OOS elementy raportu określone w art. 52 ust. 1 pkt. 4-7 UPoś powinny uwzględniać przewidywane oddziaływanie analizowanych wariantów w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Jeśli w raporcie takich informacji nie będzie, organ prowadzący postępowanie, w trybie przepisów Kpa, wezwie wnioskodawcę do uzupełnienia raportu o informacje dotyczące oddziaływania na stan obszaru Natura 2000;
  - 2) w przypadku przedsięwzięć tzw. III grupy (czyli innych niż należące do I lub II grupy) jeżeli organ właściwy do wydania decyzji o których mowa w pkt. 17 Wytycznych stwierdzi, że planowane przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie jest ono bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub mnie wynika z tej ochrony, wyda **postanowienie o zawieszeniu postępowania** do czasu uzyskania przez Beneficjenta FS decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 46b UPoś). W takim przypadku zakres raportu OOS powinien być ograniczony do określenia oddziaływania przedsięwzięcia w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (art. 51 ust. 2a UPoś).
Postanowienie o zawieszeniu postępowania wydaje się po zasięgnięciu opinii wojewody.

54. Zgodnie z art. 35a UoP w przypadku planowanych przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie są bezpośrednio związane z jego ochroną lub nie wynikają z tej ochrony, zezwolenie o którym mowa w art. 34 ust. 1 UoP, zastępuje się decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach w rozumieniu UPoś.

---

¹⁷ http://www.mos.gov.pl/1strony_tematyczne/natura2000/index.shtml

55. W przypadku planu lub przedsięwzięcia, które mogą mieć negatywny wpływ na obszar Natura 2000, zgodnie z art. 34 ust. 1 UoP, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach może zostać wydana tylko w przypadku spełnienia łącznie następujących przesłanek:

- 1) za realizacją planu lub przedsięwzięcia muszą przemawiać konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym **oraz**
- 2) dla planu lub przedsięwzięcia nie ma rozwiązań alternatywnych.

W takim przypadku organ wydając decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, zobowiązuje wnioskodawcę do wykonania kompensacji przyrodniczej ustalając jej zakres, miejsce, termin i sposób wykonania, a następnie nadzorując jej realizację. Koszty wykonania kompensacji ponosi wnioskodawca (Beneficjent FS).

Wprawdzie nie ma prawnej definicji „*nadrzędnego interesu publicznego*”, jednakże należy przyjąć, że chodzi tu o cele publiczne w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami¹⁸, m. in.: drogi publiczne, linie kolejowe, oczyszczalnie ścieków, kanalizacje, urządzenia służące ochronie środowiska - czyli przedsięwzięcia należące do obszarów interwencji Funduszu Spójności. Należy jednak podkreślić, że każdy przypadek będzie wymagał indywidualnej oceny w tym zakresie.

56. Zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, w przypadku gdy na obszarze sieci Natura 2000 występuje siedlisko lub gatunek o znaczeniu priorytetowym¹⁹, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach może zostać wydana jeżeli zostały spełnione przesłanki, o których mowa w pkt. 55 Wytycznych oraz wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa publicznego;
- 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej. W tym przypadku właściwy organ zwraca się do ministra właściwego do spraw środowiska o wystąpienie z wnioskiem do Komisji Europejskiej o wydanie przedmiotowej opinii, którą należy traktować jako wiążącą.

Ustalenie granic obszarów Natura 2000

57. W związku z brakiem ostatecznej listy obszarów Natura 2000 istotnym problemem przy przeprowadzaniu procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na te obszary jest brak dokładnych opisów granic według działek ewidencyjnych tych obszarów, w wyniku czego gminy nie są w stanie nanieść granic obszarów do planów zagospodarowania przestrzennego. Powoduje to, że trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy dana inwestycja lub plan przedsięwzięcia leży w zasięgu obszaru sieci Natura 2000 i czy może mieć na niego wpływ.

58. Do czasu opracowania planów ochrony obszarów Natura 2000, w których znajdują się szczegółowe opisy granic, w przypadku wątpliwości związanych z przebiegiem granicy obszaru Natura 2000 oraz dokładnym ustaleniem wpływu inwestycji na ten obszar,

¹⁸ Dz. U. Nr 115, poz. 741 z późn. zm.,

¹⁹ Gatunki o znaczeniu priorytetowym z punktu widzenia prawa wspólnotowego są określone w Aneksie II do Dyrektywy Siedliskowej (zaznaczone gwiazdką).

Beneficjent FS bądź potencjalny Beneficjent FS powinien zwrócić się o wyjaśnienie do wojewody, który na podstawie posiadanych informacji pomoże ustalić, czy inwestycja będzie mogła znacząco oddziaływać na gatunki i siedliska chronione na obszarze Natura 2000. Należy podkreślić, że potencjalny bezpośredni lub pośredni wpływ realizacji planu lub projektu przedsięwzięcia na stan obszaru Natura 2000 – nie dotyczy wyłącznie tych planów i zamierzeń inwestycyjnych, które znajdują się w granicach obszaru Natura 2000, ale również znajdujących się poza tym obszarem, ale mogących na niego oddziaływać. Służby wojewody powinny być w posiadaniu materiałów w większych skalach, różnego rodzaju inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych oraz innych dokumentacji – które razem z obecnymi opracowaniami kartograficznymi przekazanymi do Komisji Europejskiej i posiadaną wiedzą oraz wynikami postępowania w sprawie OOS pozwolą ustalić, czy dane przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na stan obszaru sieci Natura 2000.

59. Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 10a lit. a tiret pierwsze UPoś, jednym z elementów raportu OOS dla przedsięwzięć drogowych i kolejowych z grupy I są mapy w skali 1:10000 lub większej. Jednakże, do czasu ostatecznego uzgodnienia ostatecznej listy obszarów Natura 2000 z Komisją Europejską, zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw, do czasu ustanowienia w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, planu ochrony dla obszaru Natura 2000, do raportu OOS należy dołączyć ww. **mapy w skali, w jakiej są one dostępne.**

Zastane stany faktyczne związane z wejściem Polski do UE w kontekście obszarów sieci Natura 2000

60. Przed dniem 1 maja 2004 r. wydano wiele decyzji inwestycyjnych, które obecnie kolidują z ochroną obszarów Natura 2000.
61. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, jeżeli dla realizowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 została wydana decyzja o warunkach zabudowy lub jedna z decyzji, o których mowa w pkt. 17 Wytycznych, Beneficjent FS powinien złożyć, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy (tj. od 28 lipca 2005 r.), wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000.
62. Jeżeli działania na obszarze Natura 2000 – istniejącym, projektowanym lub potencjalnym (spełniającym kryteria Dyrektywy Siedliskowej), zostały przed 28 lipca 2005 r. podjęte bez zezwolenia lub bez przeprowadzenia postępowania w sprawie OOS – wojewoda nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków (art. 37 UoP).

H. Dokumentowanie postępowania OOS na potrzeby wniosku o dofinansowanie z Funduszu Spójności

63. Beneficjenci FS są zobowiązani do dołączenia do wniosku o dofinansowanie z Funduszu Spójności (załącznik I oraz Ia dla obszarów sieci Natura 2000) pełnej dokumentacji z postępowania w sprawie OOS. Dokumenty powinny być przekazywane do IZ w postaci

kserokopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania danej jednostki organizacyjnej.

64. Dokumentacja OOŚ powinna zostać przekazana **wraz z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach** i obejmuje:

1) Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Beneficjenci FS są zobowiązani dostarczyć streszczenie w języku niespecjalistycznym (nietechnicznym) informacji zawartych w raporcie OOŚ. Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 14 UPoś streszczenie stanowi jeden z obligatoryjnych elementów raportu OOŚ. IZ wymaga w tym wypadku streszczenia będącego częścią materiału postępowania administracyjnego w sprawie OOŚ, tzn. streszczenia, które podlegało konsultacjom społecznym i które jest elementem raportu OOŚ dołączanego do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W żadnym wypadku nie może to być streszczenie opracowane we własnym zakresie przez Beneficjenta, które nie podlegało ocenie organów administracji i konsultacjom społecznym.

Zalecane jest, aby takie streszczenie obejmowało podsumowanie każdego rozdziału raportu OOŚ i odpowiadało każdemu elementowi raportu OOŚ zgodnie z art. 52 UPoś, a w szczególności powinno zawierać:

- a) opis projektu obejmujący informacje o jego lokalizacji, projekcie technicznym oraz wielkości,
- b) opis przewidzianych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i, jeżeli to możliwe, kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- c) dane niezbędne dla określenia i oceny głównych (efektów bezpośrednich i pośrednich) prawdopodobnego oddziaływania projektu na środowisko i następujące jego elementy:
  - ludzi, faunę i florę (łącznie z obszarami szczególnie wrażliwymi, które mogą zostać objęte ochroną z mocy Dyrektyw Ptasiej lub Siedliskowej);
  - powierzchnię ziemi, wody, powietrze, klimat i krajobraz;
  - dobra materialne i dobra kultury;
  - wzajemne oddziaływanie między elementami określonymi w pierwszym, drugim i trzecim myślniku;
- d) opis przeanalizowanych głównych rozwiązań alternatywnych i wskazanie uzasadnienia dla wybranego rozwiązania, biorąc pod uwagę jego wpływ na środowisko;
- e) oraz wszelkie inne informacje, które mogą wynikać z któregośkolwiek z zobowiązań wynikających z aneksu IV Dyrektywy OOŚ.

2) Wyniki konsultacji z właściwymi organami ochrony środowiska:

- a) Stanowiska właściwych organów w przedmiocie uzgodnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w tym w zakresie dotyczącym obszarów Natura 2000) – dotyczy wszystkich projektów

W zależności od kategorii przedsięwzięcia, należy dołączyć stanowiska organów w przedmiocie uzgodnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wskazanych w pkt. 30 Wytycznych. Zgodnie z art. 106 Kpa stanowiska ww. organów powinno mieć formę postanowienia, na które służy stronie zażalenie.

- b) Postanowienie w przedmiocie obowiązku sporządzenia raportu (i ustalenia jego zakresu) lub jego braku (z uwzględnieniem obszarów Natura 2000) wraz z opiniami właściwych organów - dotyczy projektów z grupy II oraz grupy III (które mogą znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000 a nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko).

Należy załączyć postanowienie oraz opinie właściwych organów, o których mowa w pkt 29 3) Wytycznych

- c) W przypadku zapytania o zakres raportu – postanowienie wraz z opiniami właściwych organów – patrz pkt. 29 2) Wytycznych;
- d) W przypadku postępowania transgranicznego – postanowienie, o którym mowa w pkt. 45 Wytycznych

3) Wyniki konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 1-2 UPoś, przewidziane są następujące formy udziału społeczeństwa:

- a) składanie uwag i wniosków (w terminie 21 dni i w miejscu wskazanym przez organ prowadzący postępowanie w sprawie OOS) – w każdym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa;
- b) przeprowadzenie rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa – fakultatywnie.

Wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa powinny zostać przedstawione uzasadnieniu do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub, jeżeli decyzja jeszcze nie została wydana, a konieczne jest udowodnienie przeprowadzenia konsultacji społecznych na potrzeby wniosku o dofinansowanie ze środków FS, w formie zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie w sprawie OOS, wydanego w trybie art. 217 §1 pkt 2 Kpa.

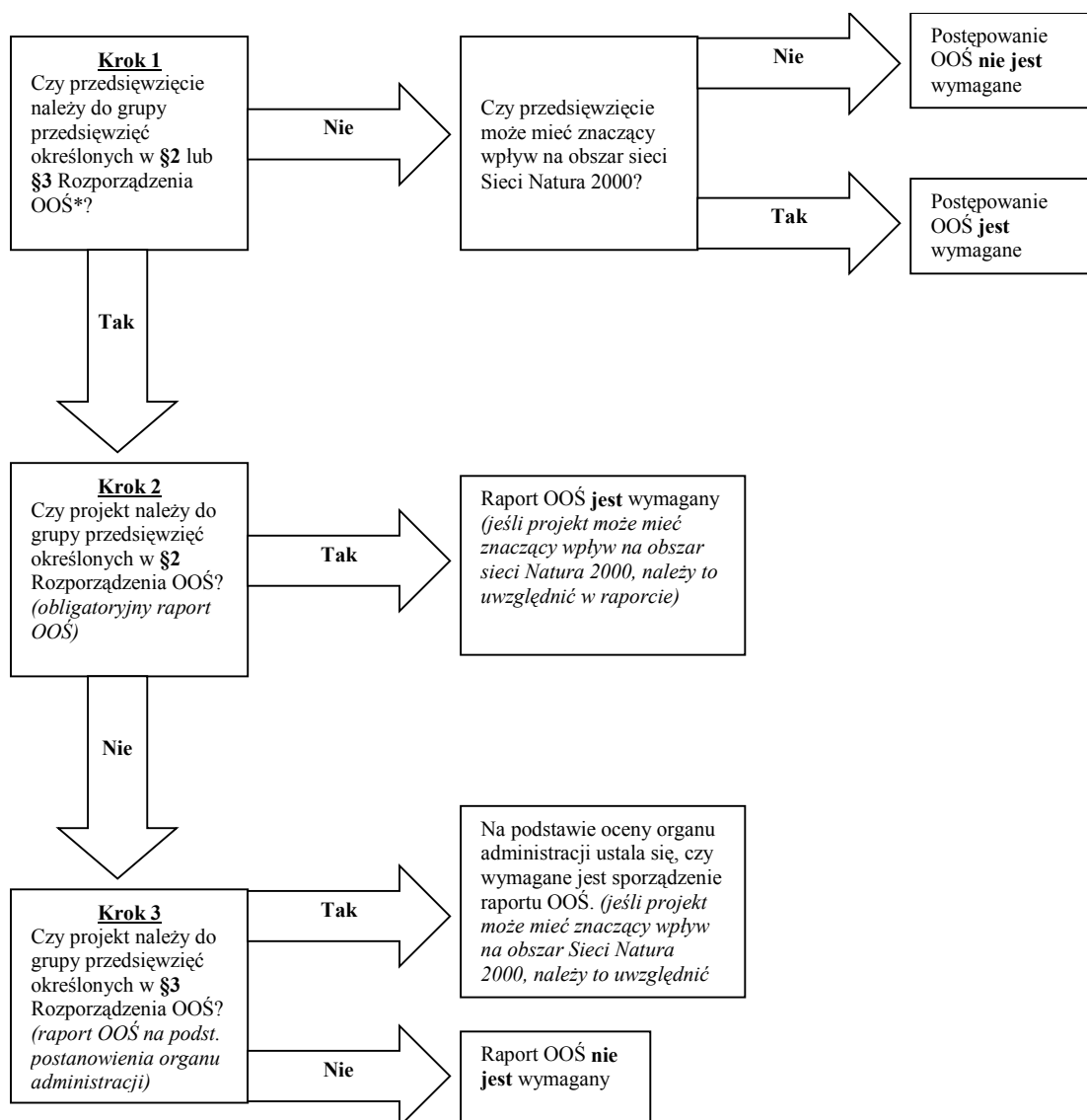
W przypadku, gdy przeprowadzono rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa, wskazane powyżej informacje powinny być przedstawione w formie protokołu z rozprawy.

Tereny zamknięte

W odniesieniu do projektów kolejowych sektora transportu, na podstawie nowego brzmienia art. 37 UPoś, możliwość przeprowadzenia konsultacji społecznych na terenach zamkniętych została wyłączona jedynie w stosunku do terenów, którym przyznano klauzulę tajności. W stosunku do pozostałych terenów stosuje się ogólne przepisy dotyczące udziału społeczeństwa (art. 31-36 UPoś).

Aneks I – graficzny schemat procedury „screeningu”

- **Screening** - etap postępowania w sprawie OOS, który ma na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w stosunku do danego przedsięwzięcia wymagane jest sporządzenie raportu OOS;
- **Scoping** – procedura mająca na celu ustalenie zakresu raportu OOS w przypadku gdy w procesie screening’u zostało ustalone, iż raport jest wymagany.

* rozporządzenie Rady Ministrów dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573) zmienione przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 2005 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 769), które weszło w życie 8 czerwca 2005 r.